

Συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-428/07 και T-455/07

Centre d'étude et de valorisation des algues SA (CEVA)

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Ρήτρα διαιτησίας — Συμβάσεις συναφθείσες στο πλαίσιο του ειδικού προγράμματος έρευνας, τεχνολογικής αναπτύξεως και επιδείξεως “Ποιότητα ζωής και διαχείριση των έμβιων πόρων (1998-2002)” — Σχέδια Seahealth και Biopal — Χρεωστικά σημειώματα — Προσφυγές ακυρώσεως — Αναχαρακτηρισμός προσφυγής — Παραδεκτό — Αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως και δικαιώματα άμυνας — Ολοσχερής ανάκτηση της χρηματοδοτικής συμμετοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Σοβαρές χρηματοπιστωτικές παρατυπίες»

Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 17ης Ιουνίου 2010 . . . II - 2435

Περίληψη της αποφάσεως

- 1. Προσφυγή ακυρώσεως — Προσφυγή αφορώσα στην πραγματικότητα διαφορά συμβατικής φύσεως — Εκ νέου χαρακτηρισμός της προσφυγής — Προϋποθέσεις (Άρθρο 230 ΕΚ και 238 ΕΚ· Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, άρθρο 44 § 1, στοιχείο γ')*
- 2. Διαδικασία — Επίλυση της διαφοράς από το Γενικό Δικαστήριο βάσει ρήτρας διαιτησίας — Συμβάσεις συναφθείσες στο πλαίσιο προγράμματος έρευνας, τεχνολογικής αναπτύξεως και επιδείξεως — Υποχρέωση τηρήσεως των αρχών που διέπουν τις συμβάσεις από την Επιτροπή — Εξόφληση χρεωστικών σημειωμάτων — Αποτελέσματα (Άρθρο 238 ΕΚ)*

3. Διαδικασία — Επίλυση της διαφοράς από το Γενικό Δικαστήριο βάσει ρήτρας διαιτησίας — Συμβάσεις συναφθείσες στο πλαίσιο προγράμματος έρευνας, τεχνολογικής αναπτύξεως και επιδείξεως — Δικαίωμα ακροάσεως στο πλαίσιο διαδικασίας λογιστικού ελέγχου — Κατάσχεση δικαιολογητικών εγγράφων από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης — Δεν ασκεί επιρροή στο εν λόγω δικαίωμα — Προσβολή του εν λόγω δικαιώματος — Συνέπειες
(Άρθρο 238 ΕΚ)
4. Διαδικασία — Επίλυση της διαφοράς από το Γενικό Δικαστήριο βάσει ρήτρας διαιτησίας — Συμβάσεις συναφθείσες στο πλαίσιο προγράμματος έρευνας, τεχνολογικής αναπτύξεως και επιδείξεως — Αιτήματα περί διορισμού πραγματογνώμονα — Έλεγχος από τον κοινοτικό δικαστή δύναμει των δικονομικών κανόνων περί αποδεικτικών μέσων
(Άρθρο 238 ΕΚ· Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, άρθρα 65 έως 67)
5. Διαδικασία — Επίλυση της διαφοράς από το Γενικό Δικαστήριο βάσει ρήτρας διαιτησίας — Συμβάσεις συναφθείσες στο πλαίσιο προγράμματος έρευνας, τεχνολογικής αναπτύξεως και επιδείξεως — Σοβαρές χρηματοπιστωτικές παρατυπίες
(Άρθρο 238 ΕΚ)

1. Όταν ασκείται ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή ακυρώσεως ή αγωγή αποζημιώσεως, ενώ η διαφορά είναι, στην πραγματικότητα, συμβατικής φύσεως, αυτό προβαίνει σε νέο χαρακτηρισμό του ασκηθέντος μέσου παροχής ένδικης προστασίας, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τέτοιου είδους εκ νέου χαρακτηρισμό. Όταν επιλαμβάνεται διαφοράς συμβατικής φύσεως το Γενικό Δικαστήριο αδυνατεί να προβεί σε αναχαρακτηρισμό προσφυγής ακυρώσεως τόσο όταν η εκπεφρασμένη βούληση της προσφεύγουσας να μην βασίσει την προσφυγή της στο άρθρο 238 ΕΚ αποκλείει τέτοιου είδους αναχαρακτηρισμό όσο και όταν η προσφυγή δεν

στηρίζεται σε λόγο που αφορά παράβαση των κανόνων που διέπουν την επίμαχη συμβατική σχέση, είτε πρόκειται για συμβατικούς όρους είτε για διατάξεις του εθνικού δικαίου που ορίζεται ως το εφαρμοστέο στη σύμβαση.

Αρκεί η επίκληση στο δικόγραφο ενός από τους χαρακτηριστικούς λόγους ακυρώσεως στο πλαίσιο προσφυγής που στηρίζεται στο άρθρο 238 ΕΚ κατά το άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄,

του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, προκειμένου να είναι δυνατός ο αναχαρακτηρισμός της εν λόγω προσφυγής, χωρίς να προσβάλλονται τα δικαιώματα άμυνας του καθού θεσμικού οργάνου.

(βλ. σκέψεις 57, 59, 61)

2. Επί συμβατικών διαφορών η Επιτροπή υπόκειται στις γενικές αρχές που ισχύουν για τις συμβάσεις. Καταρχήν, δεν διαθέτει, στο πλαίσιο αυτό, την εξουσία να εκδίδει μονομερείς πράξεις. Συνεπώς, δεν εναπόκειται σε αυτή να απευθύνει πράξη εκτελεστού χαρακτήρα στον οικείο συμβαλλόμενο, προκειμένου αυτός να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα, αλλά απόκειται σε αυτήν, κατά περίπτωση, να προσφεύγει στον αρμόδιο για την εκδίκαση καταψηφιστικών αγωγών δικαστή.

Εξάλλου, η εξόφληση των χρεωστικών σημειωμάτων από τον αντισυμβαλλόμενο, παρά τον μη εκτελεστό χαρακτήρα τους, δεν μπορεί να θεωρηθεί παραίτηση από τυχόν δικαίωμα να του καταβληθούν τα επίμαχα ποσά. Μόνον η παραίτηση του αντισυμβαλλομένου από το δικαίωμα αυτό ή η παραγραφή της ως άνω αξίωσης συνεπάγονται την απόρριψη των καταψηφιστικών του αιτημάτων, αν αυτές δικαιολογούνται από τους όρους των συμβάσεων.

(βλ. σκέψεις 68, 70)

3. Το γεγονός ότι τα δικαιολογητικά που είχε στην κατοχή του αντισυμβαλλόμενος, κατασχέθηκαν από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης και εμπίπτουν στις εξαιρέσεις από το δικαίωμα προσβάσεως στα έγγραφα που προβλέπει ο κανονισμός 1049/2001 δεν μπορεί να δικαιολογήσει την ουσιαστική κατάργηση του δικαιώματος ακροάσεως που ο εν λόγω αντισυμβαλλόμενος έλκει από το άρθρο 26, παράγραφος 3, του παραρτήματος II των επίμαχων συμβάσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας λογιστικού ελέγχου.

Εντούτοις, όσον αφορά τις έννομες συνέπειες της προσβολής του δικαιώματος ακροάσεως του προσφεύγοντος πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, στο πλαίσιο των υπό κρίση αγωγών εκ συμβατικής ευθύνης, τέτοιου είδους παρατυπία δεν μπορεί καθαυτή να θεμελιώσει την υποχρέωση της Επιτροπής να καταβάλει τα ποσά που αυτό ζητεί. Ειδικότερα, στο πλαίσιο των υπό κρίση προσφυγών που στηρίζονται στο άρθρο 238 ΕΚ, η συμβατική ευθύνη της Επιτροπής πρέπει να αξιολογηθεί υπό το πρίσμα όλων των κρίσιμων όρων των επίμαχων συμβάσεων που προέβλεπαν οι διάδικοι και βάσει όλων των διαθέσιμων ενόπιον του Γενικού Δικαστηρίου στοιχείων, τηρουμένης της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως και των δικαιωμάτων άμυνας.

(βλ. σκέψεις 89-90)

4. Σύμφωνα με την αρχή ότι κάθε δικαστήριο εφαρμόζει τις δικές του δικονομικές

διατάξεις τα επικουρικά αιτήματα περί διορισμού πραγματογνώμονα πρέπει να εξετάζονται από το Γενικό Δικαστήριο λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων των άρθρων 65 έως 67 του Κανονισμού Διαδικασίας περί αποδεικτικών μέσων.

να μην εφαρμόσει την αρχή της καλόπιστης εκτελέσεως των συμβάσεων και την απαγόρευση της καταχρηστικής εφαρμογής των συμβατικών ρητρών, καταχρώμενη της διακριτικής της ευχέρειας κατά την ερμηνεία και τη θέση σε εφαρμογή των ρητρών αυτών.

(βλ. σκέψη 108)

5. Σε περίπτωση απάτης ή σοβαρών χρηματοπιστωτικών παρατυπιών που διαπιστώνονται στο πλαίσιο λογιστικού ελέγχου, το άρθρο 3, παράγραφος 5, του παραρτήματος II των εν λόγω συμβάσεων προβλέπει τη δυνατότητα της Επιτροπής να ανακτήσει το σύνολο της χρηματοδοτικής συμμετοχής της Ένωσης και είναι συνεπώς αποτρεπτικού χαρακτήρα.

Δεδομένης της εκτάσεως και της βαρύτητας των καταφανών χρηματοπιστωτικών παρατυπιών που διαπιστώθηκαν στο πλαίσιο του λογιστικού ελέγχου, επιβεβαιώθηκαν από τη δικογραφία της ποινικής έρευνας και συζητήθηκαν εν προκειμένω από τους διαδίκους, η ανάκτηση από την Επιτροπή του συνόλου της χρηματοδοτικής συμμετοχής που καταβλήθηκε στο προσφεύγον δυνάμει των επίμαχων συμβάσεων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως καταχρηστική εφαρμογή των ρητρών του άρθρου 3, παράγραφος 5. Δεν έχει, συνεπώς, δυσανάλογο χαρακτήρα λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που εξυπηρετούν οι κρίσιμες ρήτρες των επίμαχων συμβάσεων.

Εντούτοις, ο σκοπός που επιδιώκει το άρθρο 3, παράγραφος 5, του παραρτήματος II, με το οποίο επιδιώκεται η αποτροπή της απάτης και των σοβαρών χρηματοπιστωτικών παρατυπιών, δεν παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα

(βλ. σκέψεις 128-129, 140)